

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 108/2019-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. marca 2019 prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Holič, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom súdneho exekútora JUDr. Jána Janeca v konaní vedenom pod sp. zn. EX 19/2015 a postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 57 Er 2815/2015 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. decembra 2018 doručená ústavná sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy

Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vednom pod sp. zn. 57 Er 2815/2015 a postupom súdneho exekútora JUDr. Jána Janeca (ďalej len „súdny exekútor“) v konaní vedenom pod sp. zn. EX 19/2015 (ďalej aj „exekučné konanie“).

2. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že okresný súd rozsudkom sp. zn. 28 P 48/2013 z 21. mája 2013 (ďalej len „prvé rozhodnutie o výživnom“) vo veci úpravy práv a povinností k maloletej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „maloletá“) sťažovateľa zaviazal k plneniu vyživovacej povinnosti k maloletej v sume 300 € mesačne. V čase vydania prvého rozhodnutia o výživnom bol sťažovateľ zárobkovo činným a až do 1. januára 2014 si vyživovaciu povinnosť riadne plnil. Od uvedeného dátumu sa však stal starobným dôchodcom s výškou dôchodku 450 €. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že vyživovaciu povinnosť určenú okresným súdom si svojvoľne znížil a maloletej uhrádzal výživné v sume 250 €.

3. Z ústavnej sťažnosti ďalej vyplýva, že matka maloletej 8. júna 2015 podala návrh na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Sťažovateľ uviedol: *«Exekučné konanie sa začalo vydaním upovedomenia o začatí exekúcie zo dňa 13.08.2015... ktoré ukladalo sťažovateľovi zaplatiť zameškané výživné vo výške 350,- € a bežné výživné, každý mesiac v sume 300,- €.*

Dňa 12.10.2015 podal sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu Okresnému súdu Bratislava II návrh na zníženie výživného na maloletú... na 100,- € mesačne... Postupne sa exekučné konanie dostalo do stavu, kedy súdny exekútor zaslal povinnému vyúčtovanie.

Výsledkom vyúčtovania bol preplatok v sume 17,41 € a preplatok na výživnom za mesiac 10/2016 až 09/2017 v sume 1.200,- €. V oznámení sa ďalej uvádza, že povinný má výživné „uhradené“ do apríla 2018.»

Okresný súd rozhodol rozsudkom sp. zn. 27 P 141/2015 zo 6. septembra 2016 (ďalej len „rozhodnutie o výživnom“), ktorým zmenil prvé rozhodnutie o výživnom tak, že výživné pre maloletú znížil na sumu 200 € mesačne. Podľa tvrdenia sťažovateľa sa rozhodnutie okresného súdu o výživnom stalo vykonateľným 26. septembra 2016.

Sťažovateľ uviedol: „Plynutím času sa sťažovateľ dozvedel, že matka oprávnenej o tomto rozsudku súdneho exekútora neinformovala, hoci jej táto povinnosť vyplýva z Exekučného poriadku.

Objektívne však k zníženiu výživného došlo.

Na prekvapenie povinného však dňa 22.11.2017 vydal súdny exekútor upovedomenie o zriadení exekučného záložného práva na nehnuteľnosť a dňa 01.12.2017 vydal súdny exekútor exekučný príkaz na vykonanie exekúcie zrážkami z iných príjmov, ktorý právnenému zástupcovi povinného nedoručil.

Uvedené upovedomenie a exekučný príkaz súdny exekútor doručoval dcére povinného, p. [REDAKOVANÉ], ktorá ich obratom preposlala právnenému zástupcovi povinného. Urobil tak, hoci povinný je advokátom zastúpený na celé exekučné konanie.“

4. Sťažovateľ porušenie svojich už označených práv v postupe exekútora vidí najmä v tom, že «1... súdny exekútor... zrážal v mesiacoch október 2016 — október 2017 povinnému z dôchodku sumu značne prevyšujúcu výšku exekučného titulu,

2. napriek zriadeniu trvalého príkazu na úhradu výživného na účet zákonnej zástupkyne oprávnenej, ktorý bol doručený tak exekučnému súdu, ako aj súdnemu exekútorovi, súdny exekútor pokračoval vo vykonávaní exekúcie, povinnému vykonával zrážky z dôchodku od mesiaca marec 2018 do mesiaca jún 2018 v sume 26,62 Euro a v mesiaci júl v sume 70,- Euro,

3... exekučným príkazom... zriadil na nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve povinného exekučné záložné právo v rozpore s ustanoveniami § 64 a § 65 Exekučného poriadku účinného do 30.03.2017, hoci hodnota nehnuteľnosti je značne prevyšujúca záväzok povinného a súdny exekútor o tejto skutočnosti mal aj má vedomosť.

4. v exekučnom konaní pod EX 19/2015 vid' Vyúčtovanie exekučného konania — rekapitulácia zo dňa 12.10.2017, ktorým exekútor oznámil povinnému, že má výživné

predplatené až do apríla 2018, hoci v súlade so Zákonom o rodine a ustálenou judikatúrou mal „preplatok“ zaslať oprávnenej a o preplatku upovedomiť povinného.».

5. Sťažovateľ vo vzťahu k porušeniu práva prerokovať vec bez zbytočných prietáhov a vo vzťahu k exekučnému konaniu vedenému na okresnom súde pod sp. zn. 57 Er 2815/2015 uviedol, že 17. januára 2018 podal okresnému súdu návrh na zastavenie exekúcie. Sťažovateľ ďalej uviedol, že 22. marca 2018 urobil na okresnom súde podanie, ktorým dokladoval zriadenie trvalého príkazu na úhradu výživného v prospech maloletej. Dňa 2. augusta 2018 podal sťažovateľ podanie okresnému súdu označené ako „*Doplnenie návrhu na zastavenie exekúcie a sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 62 ods. 1 zák. č. 757/2004 Z. z. o súdoch... do dnešného dňa sme na ňu odpoveď nedostali*“. Sťažovateľ dodal, že „*sťažnosť na prietahy v konaní podali Okresnému súdu Bratislava II opätovne dňa 04.10.2018.*“.

6. V závere ústavnej sťažnosti sťažovateľ požiadal ústavný súd o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 2 000 €, ktorú odôvodnil: „*Exekučné konanie je voči povinnému likvidačné, nakoľko jeho starobný dôchodok nepostačuje ani na úhradu nákladov pobytu v domove dôchodcov... Výživné patriace maloletej je riadne zabezpečené.*“

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd o jeho sťažnosti rozhodol týmto nálezom: „*I. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 57Er/2815/2015 porušil právo [REDAKOVANÉ]... na prejednanie jeho záležitosti bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.*

II. Súdny exekútor... porušil právo [REDAKOVANÉ]... na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez porušovania ľudských práv.

III. Súdny exekútor... porušil právo [REDAKOVANÉ]... vlastníť majetok zaručené v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

IV. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje zastaviť pokračovanie v konaní pod sp. zn. 57Er/2815/2015 pred Okresným súdom Bratislava II a v konaní pred súdnym

exekútorom [REDACTED] a zabrániť tým pokračovaniu v porušovaní základných práv a slobôd [REDACTED]...

V. Sťažovateľovi... sa priznáva nárok na spravodlivé finančné zadostučinenie vo výške 2.000,- €...

VI. Sťažovateľovi sa priznáva nárok na náhradu trov právneho zastúpenia...“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v čl. I § 1 až § 13 a § 16 až § 28 a § 32 až § 248 a § 250 a § 251. V zmysle § 246 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde sa tento zákon použije aj na konania začaté do 28. februára 2019, pričom právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali do 28. februára 2019, zostávajú zachované.

9. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní

14. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej

ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011).

15. Sťažovateľ zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom svoju ústavnú sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces postupom súdneho exekútora žiadnym ústavnoprávne relevantným spôsobom neodôvodnil, a preto bolo potrebné túto časť sťažnosti v súlade so stabilnou judikatúrou ústavného súdu (m. m. III. ÚS 26/2012, III. ÚS 241/2013, III. ÚS 244/2014, I. ÚS 291/2017) odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

16. Sťažovateľ v okolnostiach daného prípadu namieta aj postup súdneho exekútora, ktorý podľa jeho názoru, porušil jeho základné právo vlastniť majetok tým, že zrážal sumu prevyšujúcu sumu exekučného titulu, ako aj tým, že exekučným príkazom zriadil exekučné záložné právo na nehnuteľnosť vo výlučnom vlastníctve sťažovateľa, ktorej hodnota značne prevyšuje záväzok sťažovateľa ako povinného.

17. Podľa § 218a ods. 1 Exekučného poriadku fyzické osoby a právnické osoby, teda sťažovatelia, sa môžu obracať na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) a na Slovenskú komoru exekútorov (ďalej len „komora“) so sťažnosťami na činnosť komory a na činnosť exekútorov. Sťažnosti na činnosť komory vybavuje ministerstvo spravodlivosti. Sťažnosti na činnosť exekútorov vybavuje komora. Sťažovateľ môže požiadať ministerstvo spravodlivosti o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou.

18. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že *«... podal dňa 18.01.2018 súdnemu exekútorovi JUDr. Jánovi Janecovi, na Okresný súd Bratislava II, Kancelárii Slovenskej komory exekútorov, Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky a tiež aj na Okresné riaditeľstvo Policajného zboru Bratislava II a Okresnú prokuratúru Bratislava II podanie*

označené ako „Žiadosť o odstránenie protiprávneho stavu a Návrh na začatie trestného stíhania pre podozrenie zo zneužitia právomoci verejného činiteľa“.».

19. Ústavný súd konštatuje, že preskúmanie postupu, resp. činnosti súdneho exekútora spadá v prvom rade do pôsobnosti komory ako samosprávnej stavovskej organizácie. Následne sťažnosti na činnosť komory vybavuje ministerstvo spravodlivosti, ktoré sťažovateľ môže požiadať aj o prešetrenie vybavenia jeho sťažnosti komorou. Z uvedeného vyplýva, že ústavný súd zásadne nepreskúmava činnosť (postup) súdneho exekútora.

20. Vzhľadom na uvedené dôvody bolo potrebné sťažnosť sťažovateľa v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy postupom súdneho exekútora v exekučnom konaní, odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu sťažovateľom označených práv postupom okresného súdu

21. V časti namietajúcej porušenie základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny je potrebné ústavnú sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu možno ako zjavne neopodstatnenú posúdiť sťažnosť vtedy, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (napr. I. ÚS 93/97, I. ÚS 87/97, I. ÚS 20/97, I. ÚS 24/98, III. ÚS 248/05).

22. Sťažovateľ vidí porušenie už označených práv najmä v nečinnosti okresného súdu, pokiaľ uviedol, že návrh na zastavenie exekúcie podal okresnému súdu 17. januára 2018 a napriek opätovným urgenciám okresný súd vo veci nekoná.

23. V konaniach o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou vyžaduje preukázanie podania sťažnosti predsedovi príslušného súdu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa § 3 ods. 4 v spojení s § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Takúto sťažnosť totiž ústavný súd považuje za účinný prostriedok ochrany základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), ktorý vzhľadom na subsidiárne postavenie ústavného súdu pri ochrane základných práv a slobôd treba využiť pred podaním sťažnosti ústavnému súdu (porovnaj napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04).

24. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti uviedol, že 4. októbra 2018 podal predsedníčke okresného súdu sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle § 62 zákona o súdoch.

Ústavný súd vlastným prieskumom zistil, že odpoveď predsedníčky okresného súdu na sťažnosť na prietahy v konaní bola právnenému zástupcovi sťažovateľa doručená 10. novembra 2018.

25. Ústavný súd zároveň zistil, že okresný súd vyzval 11. februára 2019 oprávnenú v exekučnom konaní na vyjadrenie sa k návrhu sťažovateľa na zastavenie exekúcie. Oprávnená doručila okresnému súdu vyjadrenie 4. marca 2019. V zmysle informácie vyššej súdnej úradníčky okresný súd rozhodol o zastavení exekúcie 7. marca 2019.

26. Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal sťažovateľ právo podľa § 62 ods. 1 zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mal sťažovateľ k dispozícii a ktorý aj využil ešte pred podaním ústavnej sťažnosti ústavnému súdu.

27. Podľa doterajšej judikatúry ústavného súdu sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných

práv sťažovateľa. Súčasne je potrebné poukázať aj na to, že sťažnosť na prietahy adresovaná orgánu štátnej správy súdov zohráva významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. m. m. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, III. ÚS 425/2015).

28. Je nesporné, že po upozornení predsedníčky okresného súdu na prietahy v konaní už okresný súd nebol vo veci nečinný a priebežne v nej konal, čo ústavnému súdu umožňuje v danom štádiu konania vysloviť záver, že okolnosti napadnutého konania v čase predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti sú také, že došlo k odstráneniu nežiaduceho stavu zapríčineného dovtedajšou nečinnosťou okresného súdu.

29. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že postup okresného súdu v namietanom konaní nie je poznamenaný prietahmi takej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto sťažnosť aj v tejto časti podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

30. Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, o ďalších nárokoch v nej uplatnených nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. marca 2019